

Een nieuwe kampioen

Tot voor kort dachten veel verzamelaars dat de rode 1 cent van het type – Vürtheim uit 1899 de best verkochte Nederlandse postzegel aller tijden was (afb. 1). Volgens de NVPH-catalogus zijn er van deze zegel ruim twee miljard exemplaren verkocht, om precies te zijn: 2.268.791.427 stuks. Volgens het Handboek Postwaarden - een nog betere bron - waren het er 2.268.192.274.

Afbeelding 1: De vorige kampioen, postzegel 1 cent rood type-Vürtheim (NVPH 51).

Sinds het verschijnen van aflevering 49 van het Handboek Postwaarden weten we dat een andere postzegel de absolute topper is: de blauwe twee cent van het type-Van Krimpen. Van dit sierlijke blauwe zegeltje uit 1946 zijn in de loop der jaren 2.886.694.002 exemplaren verstrekt, dus nog 600 miljoen meer dan van de Vürtheim-zegel! De zegel kent twee verschijningsvormen: velzegel en rolzegel. Die rolzegel werd verstrekt door postzegelautomaten; gebruikte exemplaren zijn te herkennen doordat de tanding niet afgescheurd is, maar gesneden - en soms versneden (afb. 2).

Afbeelding 2: Versneden rolzegel uit een postzegelautomaat.

Toepassingen

De blauwe 2 cent werd uitgegeven op 1 november 1946, samen met de postzegels van 1 cent en van 4 cent uit dezelfde serie. Waarom was juist deze zegel zo veelgevraagd?

Allereerst kon de zegel meer dan tien

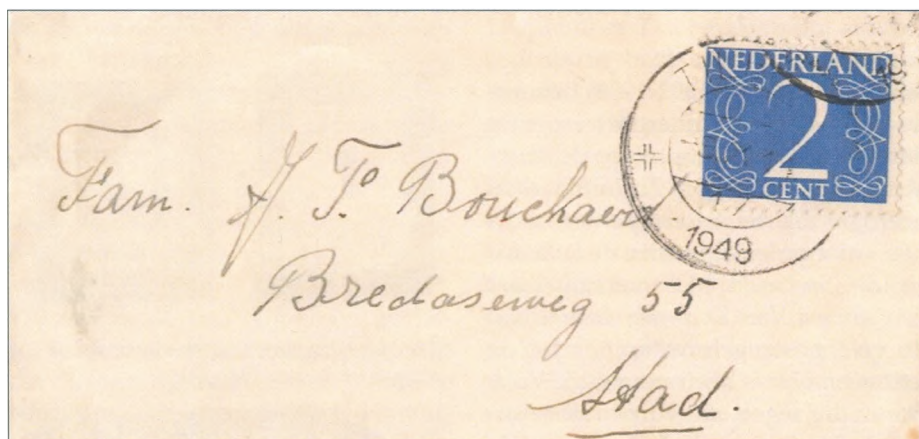

Afbeelding 0: De nieuwe kampioen, postzegel 2 cent blauw type-Van Krimpen (NVPH 461).

het buitenland en voor braillezendingen met een gewicht tussen de 1 en 2 kilogram (afb. 5).

Natuurlijk kon een postzegel van 2 cent ook gebruikt worden om tarieven te plakken die een veelvoud waren van twee cent (afb. 6).

Tenslotte werd de postzegel van 2 cent vaak gebruikt als bijfranking, bijvoorbeeld op postwaardestukken (afb. 7).

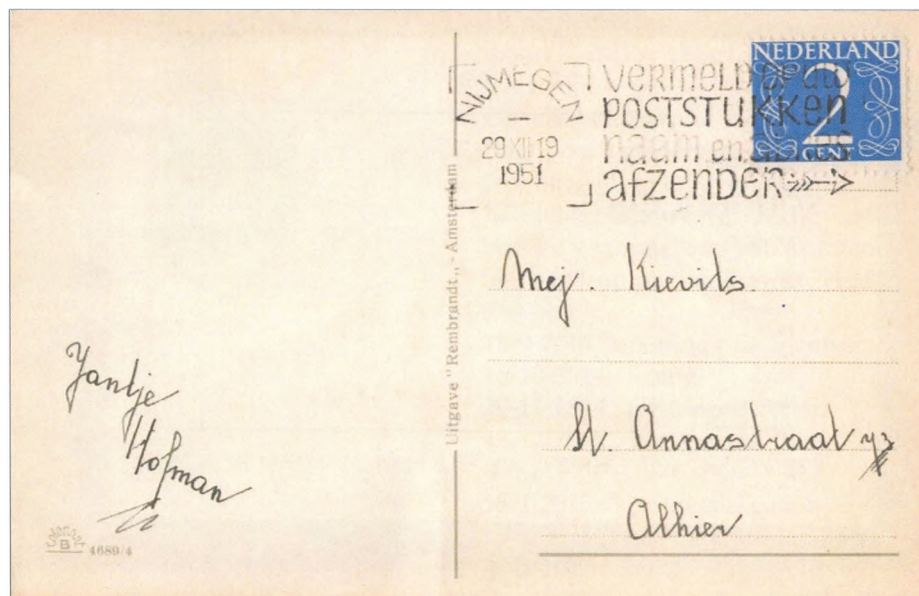

Afbeelding 3: Envelop met visitekaartje, in 1949 verzonden als drukwerk.

jaar lang gebruikt worden voor het frankeren van binnenlands drukwerk. En drukwerk was een ruim begrip: ook prentbriefkaarten met een boodschap van minder dan vijf woorden vielen onder het drukwerkstarief (afb. 3 en afb. 4).

Daarnaast was 2 cent ook het tarief voor sommige soorten drukwerk naar

En over postwaardestukken gesproken: de twee cent blauw cent van het type-Van Krimpen is ook gebruikt als zegelbeeld op verhuiskaarten die uitgegeven zijn in de jaren 1946-1954. De totale oplage van die kaarten bedroeg honderdduizenden stuks, maar die zijn in de telling van de verkochte aantallen postzegels niet meegenomen (afb. 8).

Afbeelding 4: Prentbriefkaart, in 1951 verzonden als drukwerk.

Afbeelding 6: Envelop Filatelistische Dienst uit 1958 met vier zegels van 2 cent. De envelop is overgefrankeerd, want het tarief voor drukwerk naar Canada was in die tijd maar 6 cent. Afbeelding 7: Briefkaart van 5 cent, bijgefrankeerd met 2 cent tot het juiste tarief.

Jan van Krimpen

Jan van Krimpen (1892-1958) behoorde als typograaf en letterontwerper tot de absolute wereldtop. Voor de drukkerij Joh. Enschede & Zn in Haarlem heeft hij allerlei lettertypen ontworpen, waaronder de *Lutetia*, de *Romulus* en de *Spectrum*. Als verzamelaars kennen wij Van Krimpen vooral van de vele postzegels waarvoor hij de letters en cijfers heeft verzorgd. Vaak waren die zegels ontworpen door anderen (bijvoorbeeld de langlopende reeksen van W.A. van Konijnenburg en van Sem Hartz), maar Van Krimpen's eigen zegelontwerpen mogen er ook zijn. Naast de beroemde cijferzegels van 1946 heeft hij bijvoorbeeld ook de portzegels uit de jaren 1947-1958 ontworpen en de twee ze-

Afbeelding 9: Hoogste en laagste waarde van de portzegels uit de jaren 1947-1958.

Afbeelding 11: Afdruk van een Postalia-machine.

gels voor het Cour Internationale de Justice uit 1950 (afb. 9 en afb. 10).

De kenmerkende sierlijke lijnen (arabesken) van Van Krimpen zien we niet alleen op zijn postzegels, maar ook in de afdrucken van Postalia-frankeermachines die op postkantoren gebruikt werden (afb. 11).

Jac Spijkerman, met dank aan Herman Geurts

Bronnen

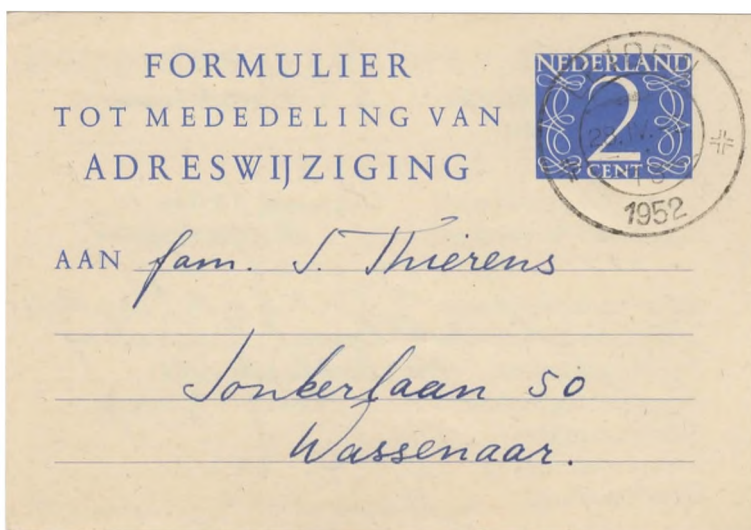
- NVPH Speciale Catalogus 2011.
- Handboek Postwaarden Nederland, Frankeerzegels Cijfertype 1899-1923, p. A8-282.
- Handboek Postwaarden Nederland, Frankeerzegels Cijfertype Van Krimpen 1946-1976, p. A24-3 en A24-24 t/m 30.
- Handboek Postwaarden Nederland, tarievenlijsten.
- Geuzendam's Catalogus van de Postwaardestukken van Nederland en O. R., 8e editie.

Afbeelding 5: Braillezending met een gewicht van 1-2 kilogram, datumstempel niet leesbaar (fragment).

Afbeelding 10: Dienstzegel 2 cent blauw (NVPH D25).

Afbeelding 8: Verhuiskaart (klein formaat), verzonden in 1952.